

नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालय

सेवाआयोग

सूचना अधिकृत(आइटि) पदको लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

पथम पत्र:- सार्वजनिक प्रशासन, संगठन र व्यवस्थापन

पूर्णाङ्क १००

समय: ३ घण्टा

१ सार्वजनिक प्रशासन:

- क) परिचय तथा परिभाषा
- ख) उद्देश्य, कार्यक्षेत्र र महत्व
- ग) सार्वजनिक प्रशासनको विकासक्रम
- घ) सार्वजनिक प्रशासन र नीजि(व्यापारिक) प्रशासनको समानता र भिन्नता
- ङ) सार्वजनिक प्रशासनको अन्य विधासंगको सम्बन्ध

२. राष्ट्रिय आम सञ्चार नीति २०७३

- क) राष्ट्रिय सूचना तथा सञ्चार प्रविधि नीति, २०७२
- ख) दूर सञ्चार नीति, २०६०
- ग) राष्ट्रिय विज्ञान प्रविधि तथा नव-प्रवर्तन नीति, २०७६ (सूचना प्रविधिसंग सम्बन्धित)
- घ) सूचना तथा सञ्चार क्षेत्रको दिर्घकालीन नीति, २०५९
- ङ) ब्रोडब्याण्ड (Broadband) नीति, २०७१

३. राष्ट्रिय र अन्तराष्ट्रिय संघ संस्थाहरु :

- क) ITU (International Telecommunication Union)
- ख) ICAO (ICT related concern)
- ग) WTO, SAFTA, BIMSTEC (ICT Related Provisions).
- घ) सूचना प्रविधिसंग सम्बन्धित मन्त्रालय, विभाग र अन्य सरकारी निकायहरु
- ङ) सूचना प्रविधिसंग सम्बन्धित विभिन्न राष्ट्रिय/अन्तराष्ट्रिय पेशागत संघ संस्थाहरु

४ शैक्षिक प्रशासन सम्बन्धी:

- क) शैक्षिक प्रशासन अवधारणा एवं कार्यक्षेत्र
- ख) नेपालको शैक्षिक इतिहास र महत्वपूर्ण घटनाहरु
- ग) उच्चशिक्षामा देखिएका चुनौतीहरु भावि रणनीति
- ङ) स्वीकृत विश्वविद्यालयहरु र उनीहरुको वर्तमान अवस्था
- घ) नेपालमा उच्चशिक्षाको विकासमा नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालयको भूमिका
- च) नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालयको शैक्षिक प्रशासनको ज्ञान:
- छ) शिक्षा मन्त्रालय, अर्थ मन्त्रालय, विश्वविद्यालय अनुदान आयोग र विश्वविद्यालय बीचको अन्तर सम्बन्ध

५ कर्मचारीतन्त्र (Bureaucracy) र कर्मचारी प्रशासन:

- क) कर्मचारीतन्त्रको अवधारणा र आधारभूत प्रकृति
- ख) कर्मचारीतन्त्रका दुर्बल र सवल पक्षहरु
- ग) सार्वजनिक प्रशासनमा कर्मचारीतन्त्रको स्थान
- घ) कर्मचारी प्रशासनको अवधारणा
- ङ) कर्मचारी प्रशासनको विविध पक्ष
- च) कर्मचारी ट्रेड यूनियन: यसका सकारात्मक तथा नकारात्मक पक्षहरु
- छ) कर्मचारीका आचरण, अनुशासन र ने.सं. वि.मा यस सम्बन्धी रहेका व्यवस्थाहरु

६ सार्वजनिक प्रशासनको सञ्चालन विधिहरु

- क) समन्वय : अर्थ, महत्व र समन्वयका तरिकाहरु
- ख) अधिकार प्रत्यायोजन तथा विकेन्द्रीकरण एवं अधिकार निक्षेपण
- ग) सुपरिवेक्षण, अनुगमण तथा मूल्याङ्कन
- घ) अभिलेख व्यवस्थापन
- ङ) निर्णय लिने प्रकृया (Decision Making Process) र यसका सिद्धान्त

७ केहि प्रशासनिक विधिहरु:

- क) कार्य विश्लेषण (Job Analysis)
- ख) कार्य विवरण (Job Description)
- ग) कार्य मूल्याङ्कन (Job Evaluation)

- घ) कार्य विस्तृतीकरण (Job Enlargement)
- ङ) संगठन तथा व्यवस्थापन (Organization and Management)
- च) कार्यालय समयको लचकता (Flexi Time)
- छ) गुणचक्र (Quality Circle)
- ज) छरितो व्यवस्थापन (Lean Management)
- झ) उत्प्रेरणा (Motivation)

८ प्रशासनिक उत्तरदायित्व:

- क) परिचय तथा परिभाषा
- ख) सार्वजनिक उत्तरदायित्वका विधिहरू
- ग) सार्वजनिक उत्तरदायित्वका चुनौतीहरू
- घ) उत्तरदायित्व बढाउने उपायहरू

९ आर्थिक प्रशासन तथा प्रशासकीय कानूनहरू:

- क) सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४
- ख) भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९
- ग) अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग नियमावली, २०४९
- घ) ने.सं.वि. ऐन, २०४९(संशोधन सहित) को जानकारी
- ङ) ने.सं.वि. संगठन तथा शैक्षिक प्रशासन सम्बन्धी नियम, २०६७(संशोधन सहित)
- च) ने.सं.वि. शिक्षक/कर्मचारी सेवा सम्बन्धी नियम, २०६७(संशोधन सहित)

प्रश्न योजना

प्रश्न १०×१० अंक = १००

सबै प्रश्नहरू अनिवार्य हुने छन् ।

सबै खण्डबाट समानपातिक रूपमा प्रश्नहरू सोधिनेछन् ।

(माथि उल्लिखित प्रत्येक एकाइबाट पर्ने गरी विषयगत प्रश्नका लागि तोकिएका अङ्कका प्रश्नहरूका एउटा लामो प्रश्न वा एउटा प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिनेछ ।

****

नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालय

सेवाआयोग

सूचना अधिकृत(आइटी) पदको लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम
द्वितीय पत्र :- प्राविधिक सेवा सम्बन्धी ज्ञान

पूर्णाङ्क १००
समय: ३ घण्टा

1. Introduction

- 1.1 General concept of IT planning
- 1.3 Social and cultural aspects of IT

2. Software Engineering

- 2.1 Software development life cycle
- 2.3 Software project management
- 2.5 Business process re-engineering
- 2.7 Software testing
- 2.9 Software quality standards:

3. Computer Architecture & Organization

- 3.1 Instruction set architecture.
- 3.3 Memory hierarchy.
- 3.5 CISC vs. RISC

4. Operating Systems

- 4.1 Components of the Operating Systems
- 4.3 IPC and deadlocks
- 4.5 Input / Output and files
- 4.7 Different types of OS (UNIX, LINUX, WINDOWS)
- 4.9 Security issues

5. Information Systems

- 5.1 Information systems fundamentals
- 5.3 Decision support system
- 5.5 Management Information System (MIS)
- 5.5.2 Information technology infrastructure
- 5.5.4 Ethical & social impact of IS

6. Computer Networks

- 6.1 Network fundamentals
- 6.3 Network protocols
- 6.5 Network infrastructures (LAN and WAN including IEEE 802. standards)

7. Database Management System

- 7.1 Database model
- 7.3 Functional dependency
- 7.5 Transaction management and concurrency control
- 7.7 Normalization
- 7.9 Basic concept of major DBSC products (Oracle, DB2, Sybase, MSSQL server, etc)

8. IT Strategy

- 8.1 Strategic use of IT
- 8.3 Formulating long-term objectives
- 8.3.2 Generic strategies
- 8.3.2 Grand strategies
- 8.5 Value chain analysis
- 8.7 Core competencies
- 8.9 Strategy implementation

9. E-Commerce Technology

- 9.1 Introduction to E-Commerce
- 9.3 Electronic data interchange
- 9.5 Technology for online business
- 9.7 Electronic payment system

- 1.2 Importance of IT in national development
- 1.4 Global information superhighway

- 2.2 Software process model
- 2.4 Requirement analysis & requirement engineering
- 2.6 System, data and process modeling
- 2.8 Software quality assurance, validation & verification
- 2.10 Software cost estimation

- 3.2 CPU design and architecture.
- 3.4 Input / Output system.

- 4.2 Processes
- 4.4 Memory management
- 4.6 Scheduling
- 4.8 Distributed Operating System

- 5.2 Information system development
- 5.4 ERP, CRM and SRM
- 5.5.1 MIS & its importance in organization
- 5.5.3 Application of MIS

- 6.2 OSI model
- 6.4 TCP / IP services (DNS, SMTP, FTP, DHCP, etc)

- 7.2 SQL
- 7.4 Database design
- 7.6 Query processing and optimization
- 7.8 DBSC architecture

- 8.2 Porter 5 Forces model
- 8.3.1 Long-term objectives
- 8.3.3 The value disciplines
- 8.4 Strategic analysis and choices
- 8.6 SWOT analysis
- 8.8 Strategy control and continuous improvement

- 9.2 Business models of E-Commerce
- 9.4 Mobile commerce
- 9.6 Business applications of E-Commerce
- 9.8 Security issues of E-Commerce

9.9 PKI and digital signature

9.10 Encryption and decryption methods

10. E-Government

10.1 E-government model

10.2 Managing E-government

10.3 E-Government readiness

10.4 E-Government infrastructure development

10.5 Security for E-Government

10.6 E-Government strategy

10.7 Managing public data

10.8 Emerging issues of E-Government

10.9 Implementing E-Government

10.9.1 E-Government system life cycle and project assessment

10.9.2 Analysis of current reality

10.9.3 Design of new E-Government system

10.9.4 E-Government risk assessment and mitigation

10.9.5 E-Government system construction implementation and beyond

10.10 Nepalese E-Government initiative and E-Government master plan of Nepal

10.11 Government enterprise architecture and government portal

10.12 Government integrated data center

10.13 Disaster recovery center

10.13 Focal agencies for E-Government (NITC, HLCIT, OCCA, etc)

11. Software Architecture

11.1 Introduction to software architecture

11.1.1 Architecture in the system development life-cycles; architectural dimensions; physical versus logical architecture

11.2 Architectural view types and styles

11.2.1 Module viewpoints and styles, component and connector viewpoints and styles, allocation viewpoints and styles, architectures pattern and frameworks

11.3 Application architecture

11.3.1 Centralized vs. distributed architectures; distributed architectures including client server, peer to peer and push

11.4 Data architecture

11.4.1 Centralized vs. distributed database, relational vs. object oriented databases

11.5 Middleware technology

11.5.1 Remote procedure calls; object middleware including DCOM and CORBA; message oriented middleware

11.6 Web based architecture

11.6.1 Enterprise java beans architecture; Microsoft Dot Net architecture; Service Oriented Architecture (SOA)

11.7 Other architecture

11.7.1 Product line architecture; enterprise application integration architecture

प्रश्न योजना

प्रश्न १०×१० अंक = १००

सबै प्रश्नहरू अनिवार्य हुने छन् ।

सबै खण्डबाट समानपातिक रूपमा प्रश्नहरू सोधिनेछन् ।

(माथि उल्लिखित प्रत्येक एकाइबाट पर्ने गरी विषयगत प्रश्नका लागि तोकिएका अङ्कका प्रश्नहरूका एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिनेछ ।

****